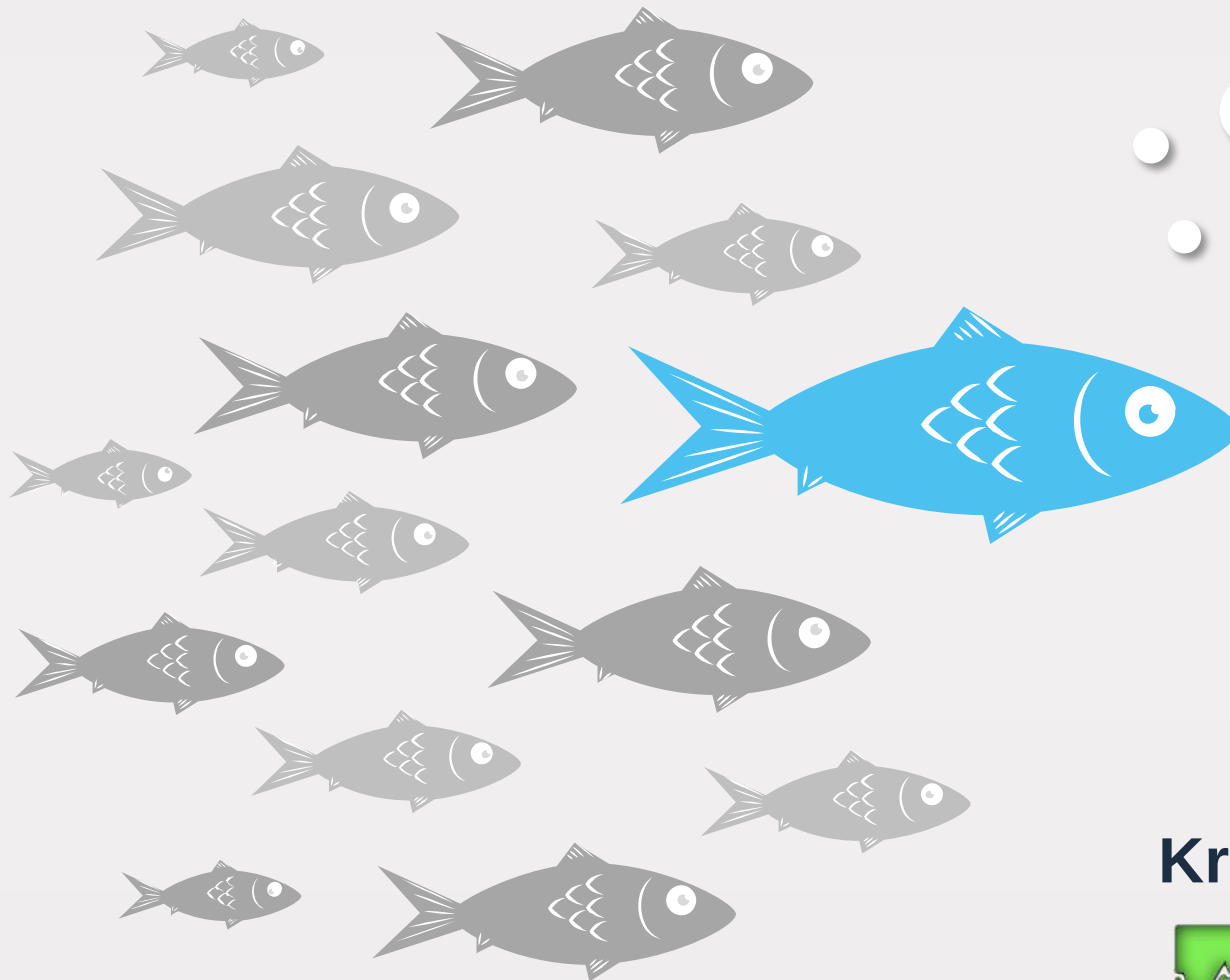
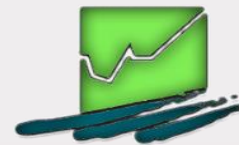

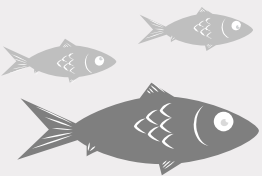

KRAJOWY RYNEK SŁODKOWODNYCH RYB HODOWLANYCH

Krzysztof Hryszko

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki
Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy

RYNEK ŚWIATOWY [2020/2021]

W 2021 r. rynek ryb i produktów rybołówstwa pozostawał nadal w fazie odbudowy po skutkach lockdownów gospodarczych wprowadzanych podczas pierwszych fal pandemii oraz kontynuowany był proces dostosowywania się do zmian społecznych i gospodarczych, które zaszły w tym czasie na całym świecie. Jednym z takich skutków jest obserwowana obecnie inflacja. Po okresie spadku popytu, nastąpił skokowy jego wzrost, co wraz z ograniczonymi możliwościami zwiększania produkcji określonych grup wyrobów i wzrostem cen surowców energetycznych prowadzi obecnie do nienotowanych w ostatniej dekadzie zmian cen, w tym cen żywności.

Na rynku ryb, oprócz rosnących kosztów paliw i energii, które wpływają na koszty transportu nadal występują duże trudności w dostępie do kontenerów, co wraz z obserwowanymi zatorami w portach oraz rozbudowanymi procedurami kontroli, zaburza systematyczność dostaw.

POŁOWY 92,6 MLN TON

2020 (spadek o 2,2%)
2021 (wzrost o 2,3%)

ŚWIATOWE CENY RYB

2020 (spadek o 6,9%)
I-VIII 2021 (wzrost o 5,3%)

ŚREDNIE SPOŻYCIE 20,1 KG/MIESZKAŃCA

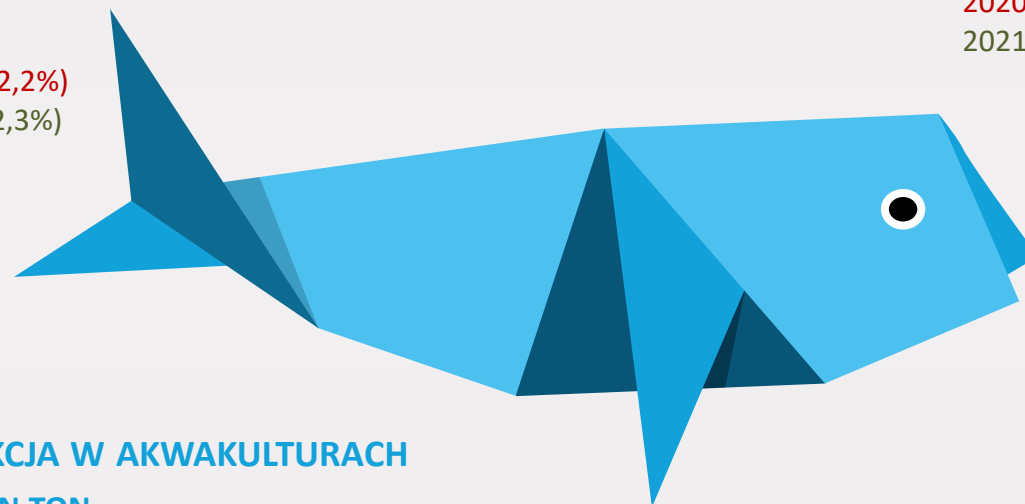
2020 (spadek o 3,4%)
2021 (wzrost o 1,5%)

PRODUKCJA W AKWAKULTURACH 85,5 MLN TON

2020 (spadek o 1,4%)
2021 (wzrost o 1,7%)

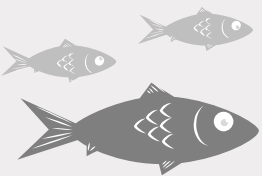
HANDEL ZAGRANICZNY 170,1 MLN USD

2020 (spadek o 6,2%)
2021 (wzrost o 12,4%)

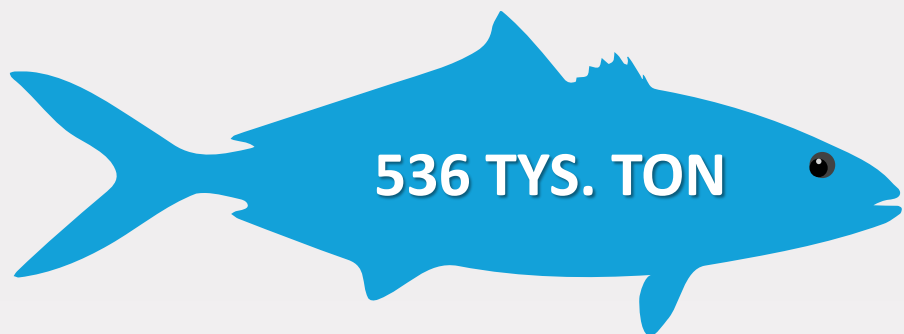
Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

BILANS RYNKU RYB W 2021 ROKU

[TYS. TON MASY ŻYWEJ RYB, DANE WSTĘPNE I SZACUNKI]

Ryby i owoce morza ogółem

Szacunkowa, bilansowa podaż ryb i owoców morza na rynek krajowy wyniosła w 2021 r. 536,2 tys. ton w ekwiwalencie masy żywej ryb i była o 5,1% większa niż w 2020 r., po 1,4% wzroście rok wcześniej. Złożyło się na to:

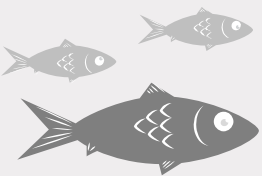
- Połowy bałtyckie – 121,3 tys. ton
- Połowy słodkowodne i akwakultura – 61,8 tys. ton
- Połowy dalekomorskie – 62,5 tys. ton
- Import – 1026,7 tys. ton
- Eksport - 736,1 tys. ton

Ryby słodkowodne

Podaż ryb słodkowodnych szacowana jest w 2021 r. na ok. 90 tys. ton, tj. tyle samo co przed rokiem. Stanowiło to ok. 17% podaży ogółem. Złożyło się na to:

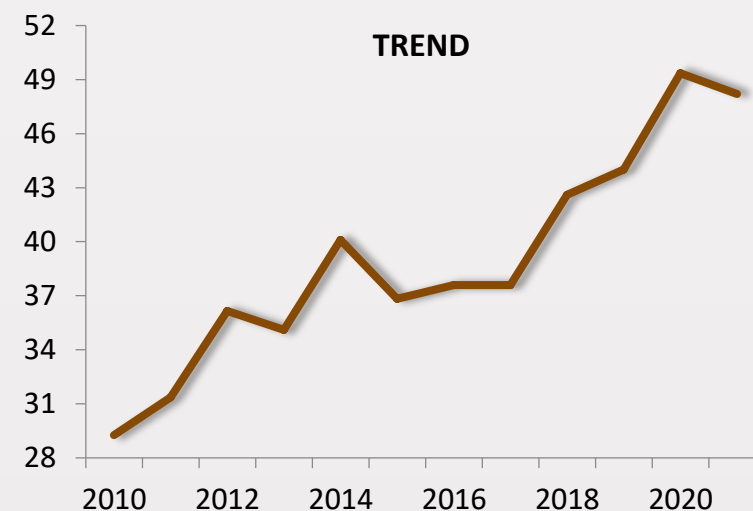
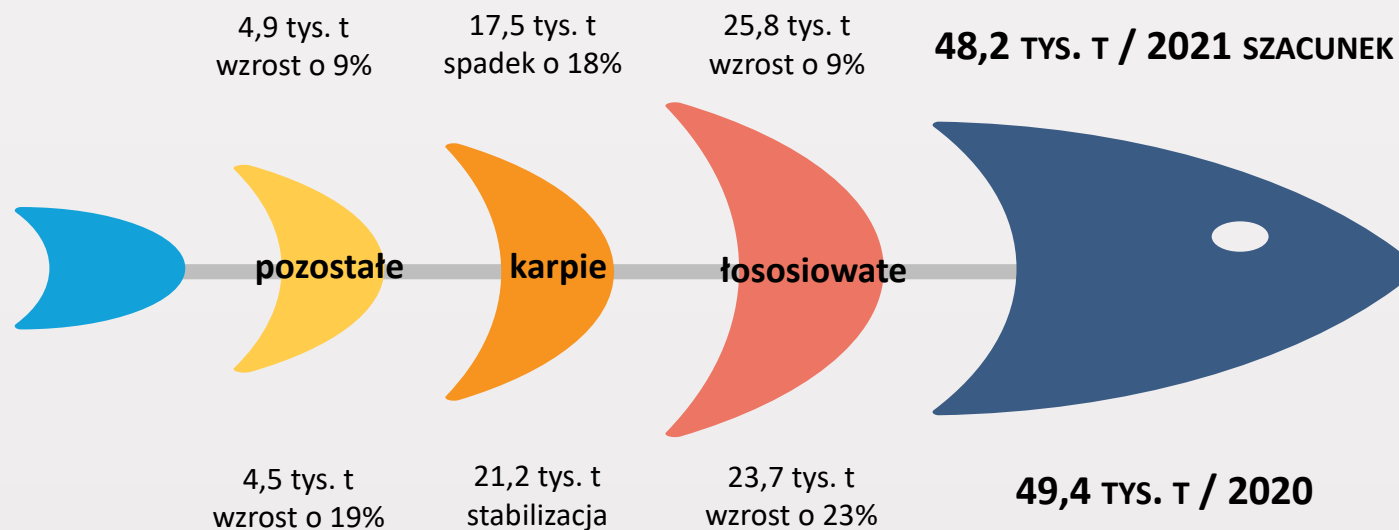
- Produkcja akwakultury – 48,2 tys. ton (bez łososi)
- Połowy zawodowe i amatorskie – 13,0 tys. ton
- Import – 54,9 tys. ton
- Eksport - 26,1 tys. ton

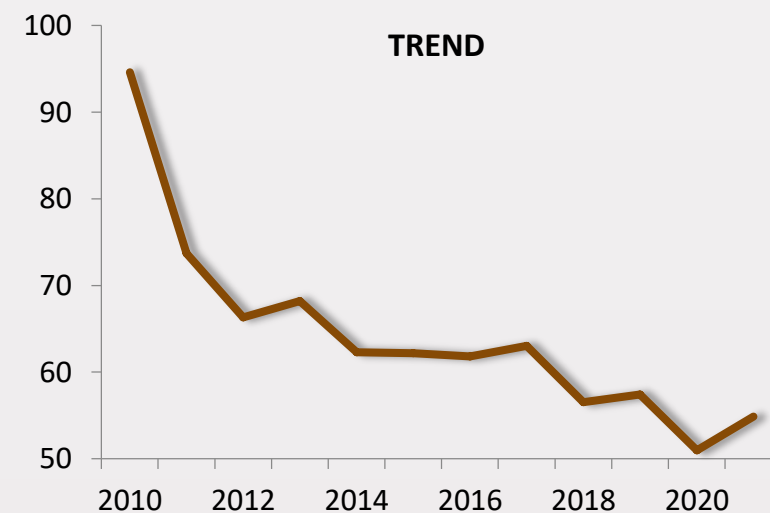
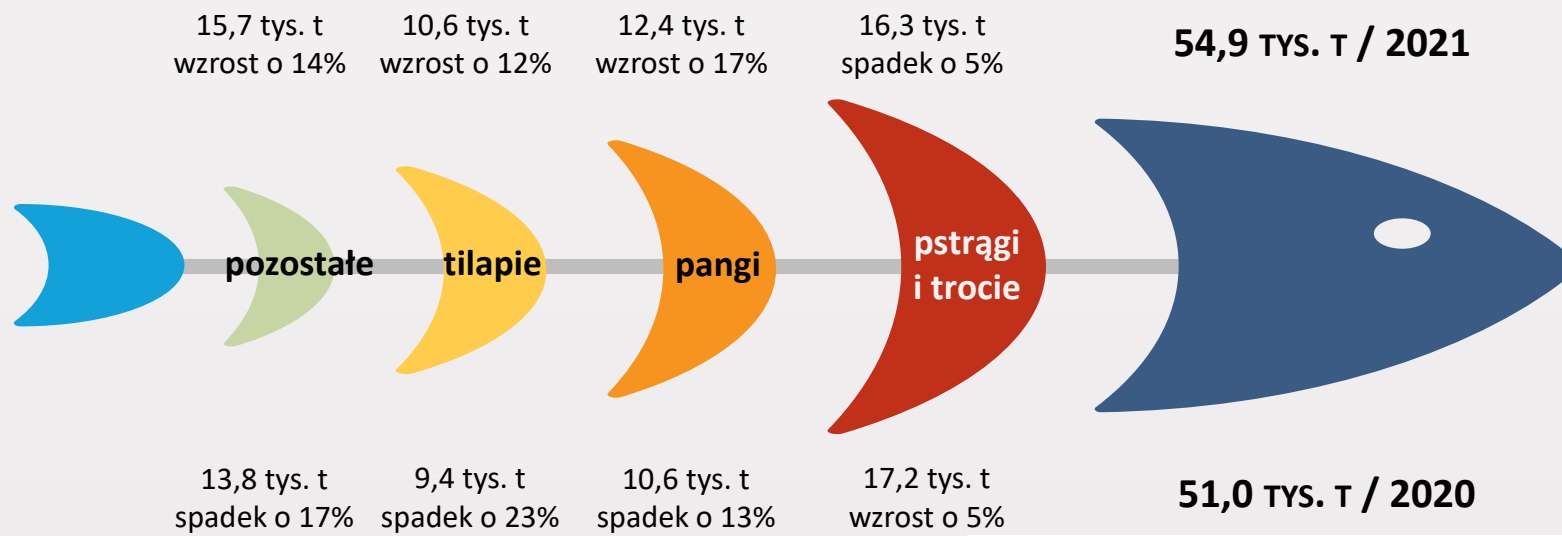
AKWAKULTURA SŁODKOWODNA – PRODUKCJA KRAJOWA

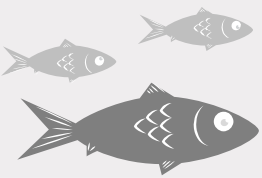
Szacuje się, że podaż ryb słodkowodnych pozyskiwanych z produkcji w akwakulturze obniżyła się w 2021 r. o ok. 2,5% do 48,2 tys. t, po rekordowych wynikach uzyskanych w roku poprzednim (49,4 tys. t). O spadku tym zdecydowało ograniczenie odłowów karpia (o ok. 17% do 17,5 tys. t), przy prawdopodobnym utrzymaniu wysokiego tempa wzrostu produkcji ryb łososiowatych (o ok. 9% do 25,8 tys. t), z dominującym udziałem pstrągów tęczowych. Wartość sprzedanych ryb pochodzących z akwakultury szacuje się w 2021 r. na ok. 670 mln zł, tj. o ok. 20% więcej niż rok wcześniej, o czym zdecydowały bardzo wysokie ceny karpia w okresie okołoswiątecznym.

IMPORT RYB SŁODKOWODNYCH – MASA ŻYWA RYB / TYS. T

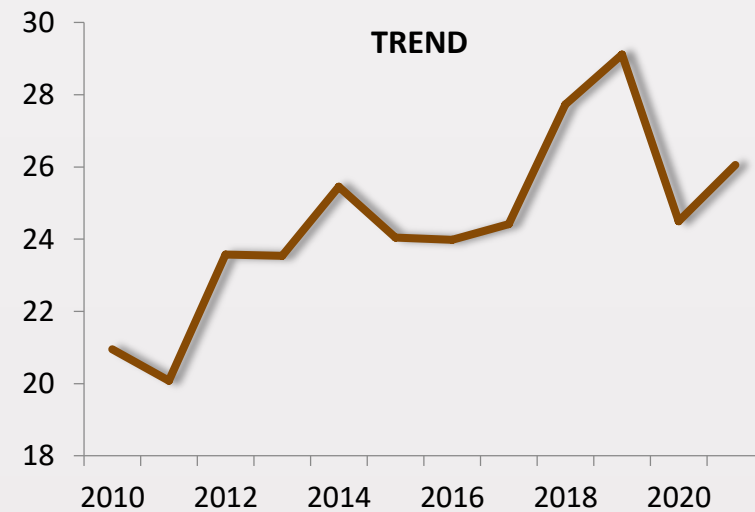
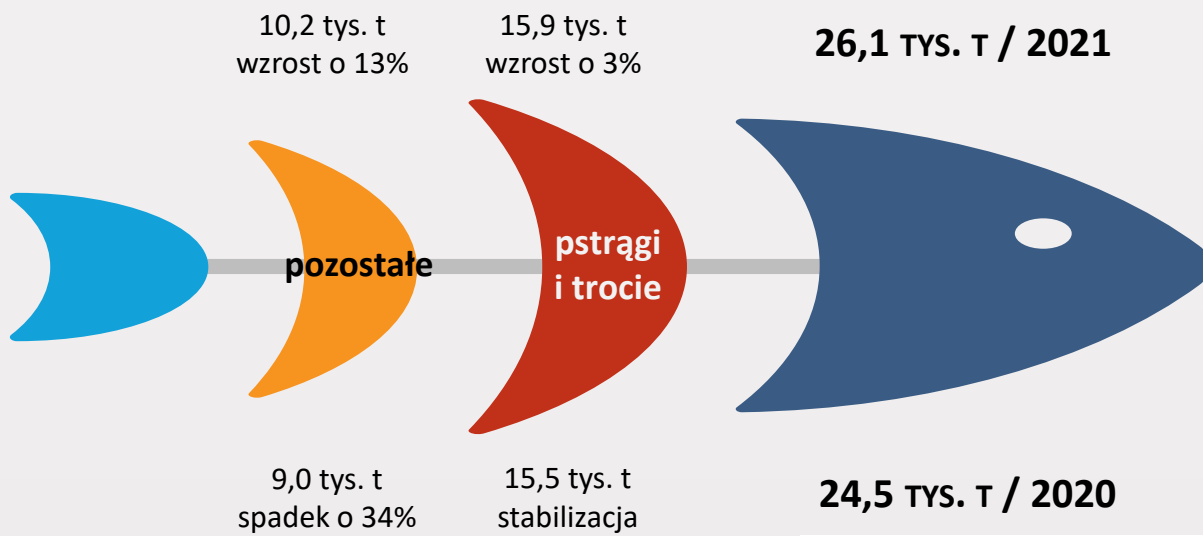
Wykazuje w ostatnich latach tendencję spadkową, głównie pod wpływem malejącego popytu na ryby sprowadzane z krajów azjatyckich (pangi i tilapie). Ograniczona szczegółowość taryfy celnej umożliwia tylko analizę w niewielkim zakresie uwzględniającym gatunki importowanych ryb. W 2021 r. zaimportowano do Polski ok. 54,9 tys. t ryb słodkowodnych, tj. o 7,7% więcej niż rok wcześniej. Wartość importu ryb słodkowodnych wyniosła 664 mln zł, co stanowiło 5,8% przywozu produktów rybołówstwa do Polski ogółem.

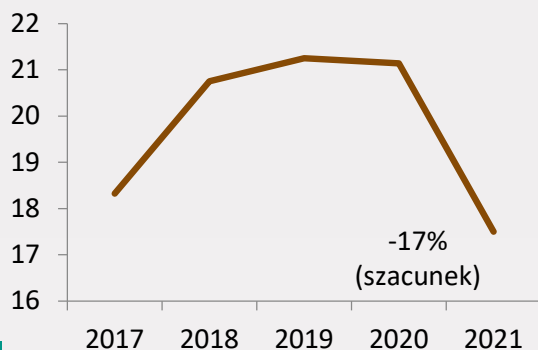
EKSPORT RYB SŁODKOWODNYCH – MASA ŻYWA RYB / TYS. T

Systematycznie zwiększał się do 2019 r. pod wpływem rosnącego zapotrzebowania rynków zagranicznych na produkty z pstrągów (64% sprzedaży ogółem). Dużą część eksportu stanowi także reeksport nadwyżek rynkowych wcześniej sprowadzonych ryb. W 2021 r. wyeksportowano z Polski ok. 26,1 tys. t ryb słodkowodnych, tj. o 6,3% więcej niż rok wcześniej. Wartość eksportu ryb słodkowodnych wyniosła 534 mln zł, co stanowiło 4,6% przywozu produktów rybołówstwa do Polski ogółem. Głównymi odbiorcami są Niemcy (54%) oraz Czechy i Francja.

RYNEK KARPI/RYP KARPIOWATYCH - MASA ŻYWA RYB / TYS. T

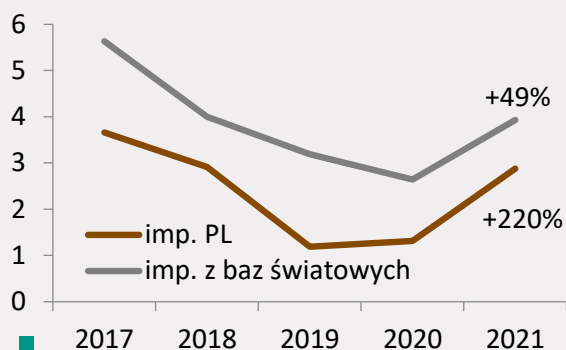
PRODUKCJA

- wielkość produkcji **21,2 / 17,5 tys. t**
- wartość produkcji **184 / 240 mln zł**
- liczba producentów 894
- obszar stawów – 62 tys. ha
- liczba pracowników – 4,4 tys.
- średnia cena zbytu 9,33 / ok. 13,55 zł/kg (wzrost o 45%)
- 1 miejsce w produkcji w UE i 10 na świecie

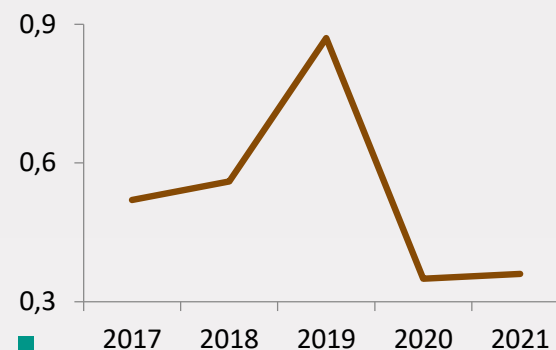
2020 / 2021

IMPORT

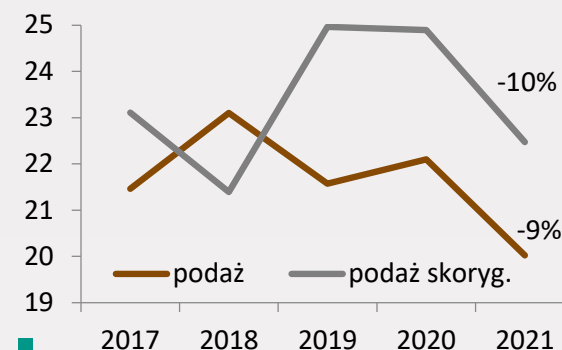
- tendencja spadkowa (do 1,3 tys. t w 2020 r.) , ale w 2021 r. znaczący wzrost do 2,9 tys. t
- rozbieżności w danych – wg danych eksportowych z krajów UE przywóz karpia jest nawet 2-krotnie większy
- ważna relacja importu do ilości ryb niesprzedanych w danym sezonie
- ceny importowe są o 20-30% niższe niż ceny zbytu, ale w 2021 r. uległy zawężeniu do ok. 10% (średnio w grudniu wyniosły 11,50 zł/kg)

EKSPORT

- jest bardzo zróżnicowany, w rekordowym 2019 r. wyniósł blisko 0,9 tys. t o wartości 5,8 mln zł
- duża rozbieżność cen oraz asortyment – od ryb żywych do mrożonych i filetów, co wskazuje na zróżnicowanie gatunkowe
- sprzedaż głównie do Niemiec, Estonii, Francji, W. Brytanii i Litwy

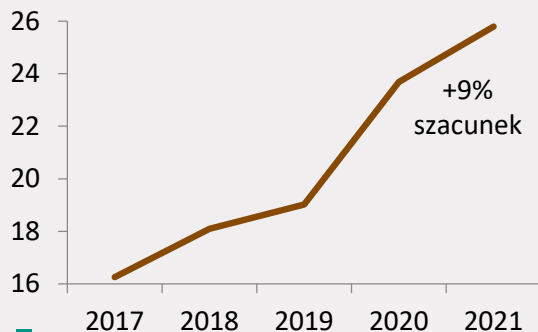
PODAŻ

- stabilna z wahaniami +/- 1 tys. t (21,5-23,1 tys. t). W 2021 r. prawdopodobnie obniżyła się do 20 tys. t
- po uwzględnieniu produkcji niesprzedanej oraz eksportu ryb poszczególnych krajów do Polski, realna wielkość sprzedaży krajowej wyniosła w latach 2019-2020 ok. 25 tys. t i była największa w ostatnich dwóch dekadach. W mijającym sezonie obniżyła się do 22 tys. t

RYNEK PSTRĄGÓW I TROCI - MASA ŻYWA RYB / TYS. T

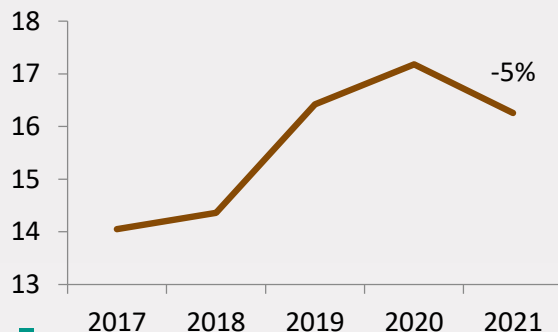
PRODUKCJA

- wielkość produkcji **23,7 / 25,8 tys. t**
- wartość produkcji **291 / 330 mln zł**
- liczba producentów – 134
- liczba pracowników – 850
- średnia cena zbytu pstrągów tęczowych w 2020 r. 13,04 zł/kg (wzrost o 1,6%). W 2021 r. mogła się zwiększyć o 6,5% do 13,85 zł/kg
- 12 miejsce w produkcji na świecie i 4 w UE (akwakultura ogółem).

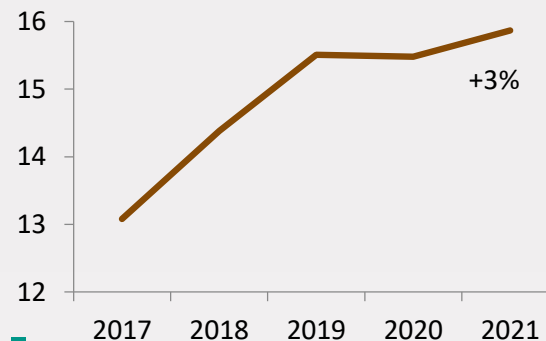
2020 / 2021

IMPORT

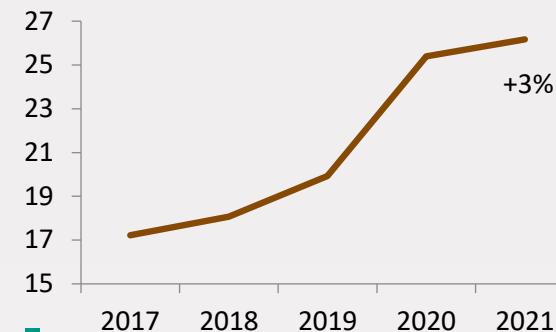
- ważny element rynku (16,3 tys. t i 275 mln zł w 2021 r.)
- import głównie ryb świeżych i chłodzonych realizowany z Norwegii, Danii i Włoch
- ceny świeżych pstrągów tęczowych wynosiły w 2021 r. 23,5 zł/kg, tj. 20,4 zł/kg w przeliczeniu na masę żywą ryb (wzrost o 30%)
- mrożone pstrągi z Turcji i Albanii sprowadzano po 11,2-11,9 zł/kg (masy żywej).

EKSPORT

- w 2021 r. wyeksportowano z Polski, 15,9 tys. t ryb (388 mln zł)
- sprzedajemy głównie produkty wędzone (49% wolumenu i 67% wartości) oraz ryby świeże i filety
- głównym rynkiem zbytu pozostają od lat Niemcy (61% wolumenu i 67% wartości eksportu) oraz Czechy, Francja i Słowacja
- jesteśmy największym eksporterem wędzonych pstrągów na świecie (ok. 25%).

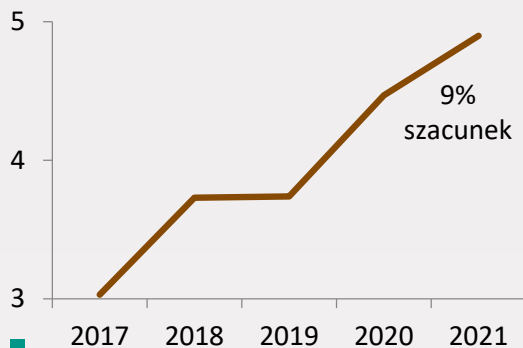
PODAŻ

- silna tendencja wzrostowa (26 tys. t)
- działania marketingowe
- całoroczna dostępność
- bardzo dobry wizerunek.

POZOSTAŁE GATUNKI RYB SŁODKOWODNYCH- MASA ŻYWA RYB / TYS. T

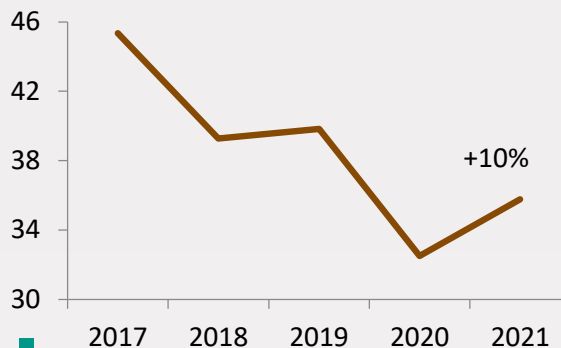
PRODUKCJA

- tendencja wzrostowa
- wielkość produkcji – **4,5 / 4,9 tys. t**
- wartość produkcji ryb – **41 / 44 mln zł**
- dodatkowa produkcja ikry (ok. 25 mln zł)
- głównie jesiotry, tołpygi, amury i sumy.

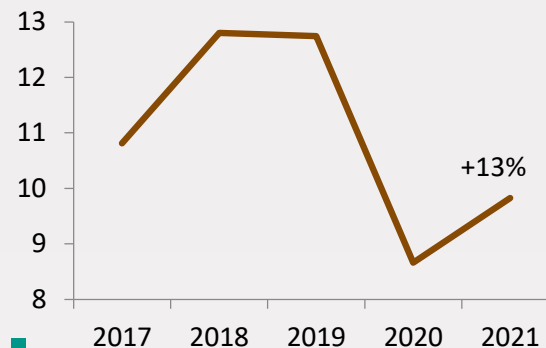
2020 / 2021

IMPORT

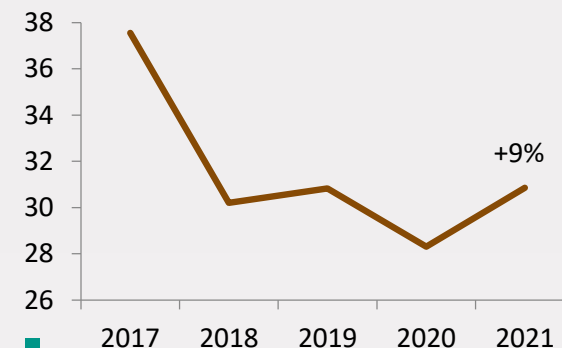
- trend spadkowy (do 35,8 tys. t)
- wartość w 2021 r. - 372 mln zł
- malejący udział w strukturze pang (z 40 do 25%) i wahający się import tilapii
- wśród innych gatunków ryb znaczący import z Kazachstanu co wskazuje na przywóz mrożonych filetów z sandaczy.

EKSPORT

- w 2021 r. odbicie po pandemii
- wartość eksportu spadła z maksymalnego poziomu 170 mln zł do 140 mln zł w 2021 r.
- duże znaczenie eksportu ryb krajowych ok. 60%
- reeksportu pang i tilapii
- główne rynki zbytu: Niemcy, Szwajcaria USA i Francja.

PODAŻ

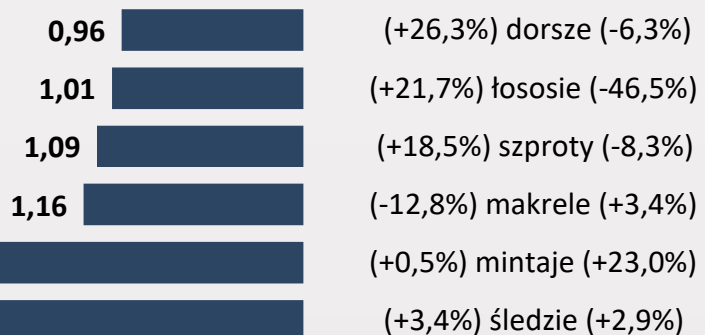

- znaczące ograniczenie podaży innych gatunków ryb słodkowodnych, ale zróżnicowane tendencje w odniesieniu do poszczególnych gatunków.

SPOŻYCIE RYB I OWOCÓW MORZA - MASA ŻYWA RYB / KG / MIESZKAŃCA

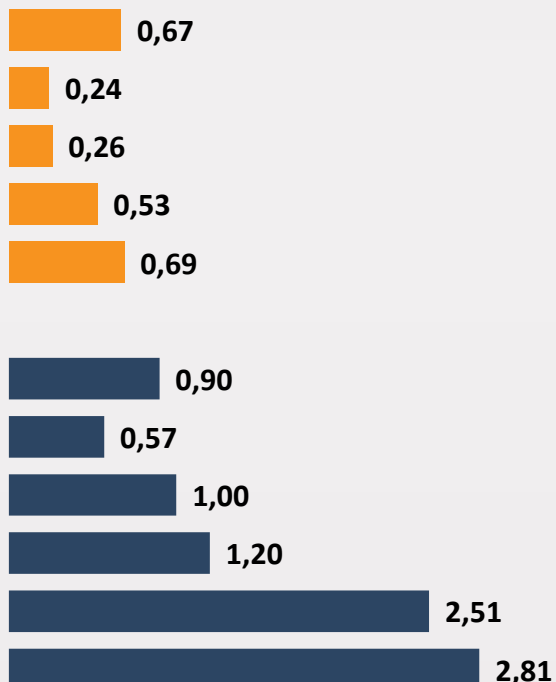
2020

Spożycie ogółem
13,33 KG

2021

Spożycie ogółem
14,07 KG

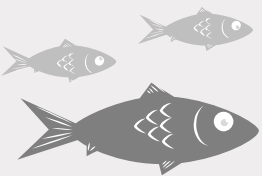
Tempo przyrostu wielkości spożycia jest w ostatnich dwóch latach większe niż podaży ze względu na bezwzględny spadek liczby ludności.

W konsumpcji dominują ryby morskie (79,5%), a ich spożycie w 2021 r. zwiększyło się o 6,4% (11,17 kg). Konsumpcja ryb słodkowodnych wyniosła 2,39 kg (wzrost o 0,8%), a owoców morza 0,51 kg (wzrost o 13,3%).

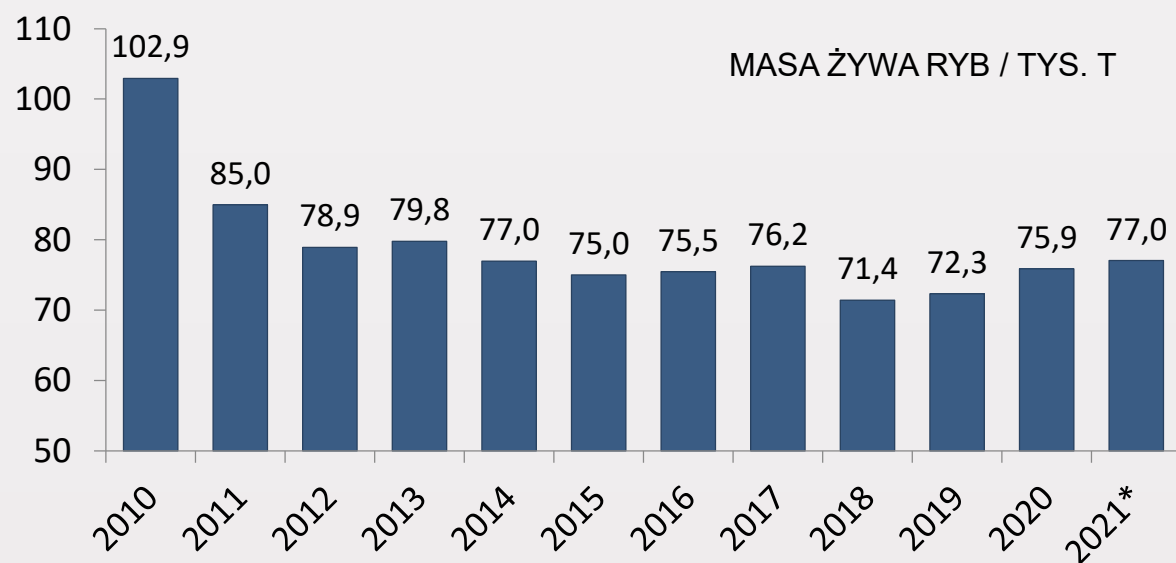
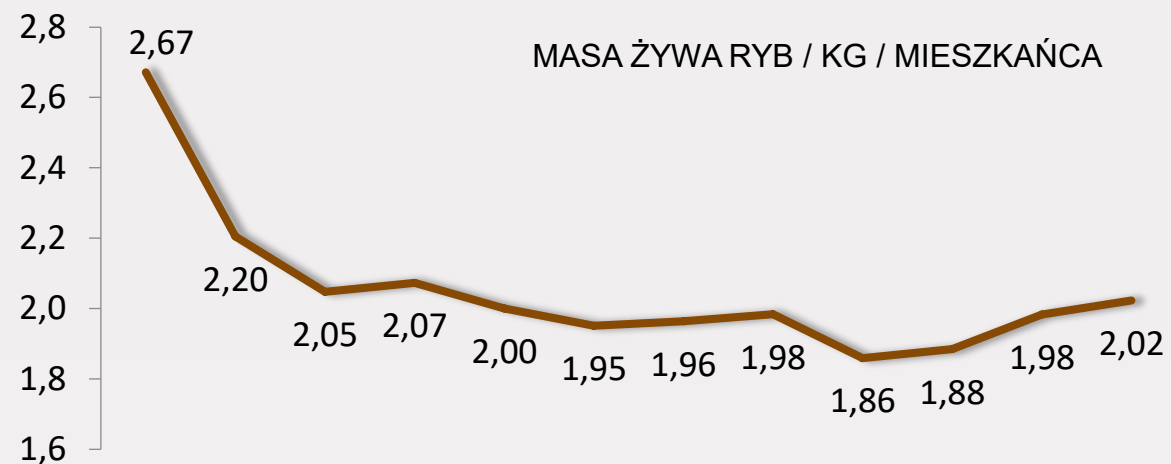
W 2020 r. przeciętne wydatki gospodarstw domowych na zakup ryb i owoców morza wyniosły 130,32 PLN/osobę i były o 9,7% wyższe niż w roku poprzednim. Stanowiło to 3,2% wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe ogółem. W okresie trzech kwartałów 2021 r. dynamika wydatków przyspieszyła i wyniosła 12,6%.

Przeciętne wydatki na zakup mięsa i jego przetworów są ponad 7-krotnie wyższe.

W strukturze wydatków gospodarstw domowych przeważają przetwory i konserwy (34%), ryby wędzone, suszone i solone (23%), ryby świeże (23%) i ryby mrożone (17%).

PODAŻ I SPOŻYCIE HODOWLANYCH RYB SŁODKOWODNYCH

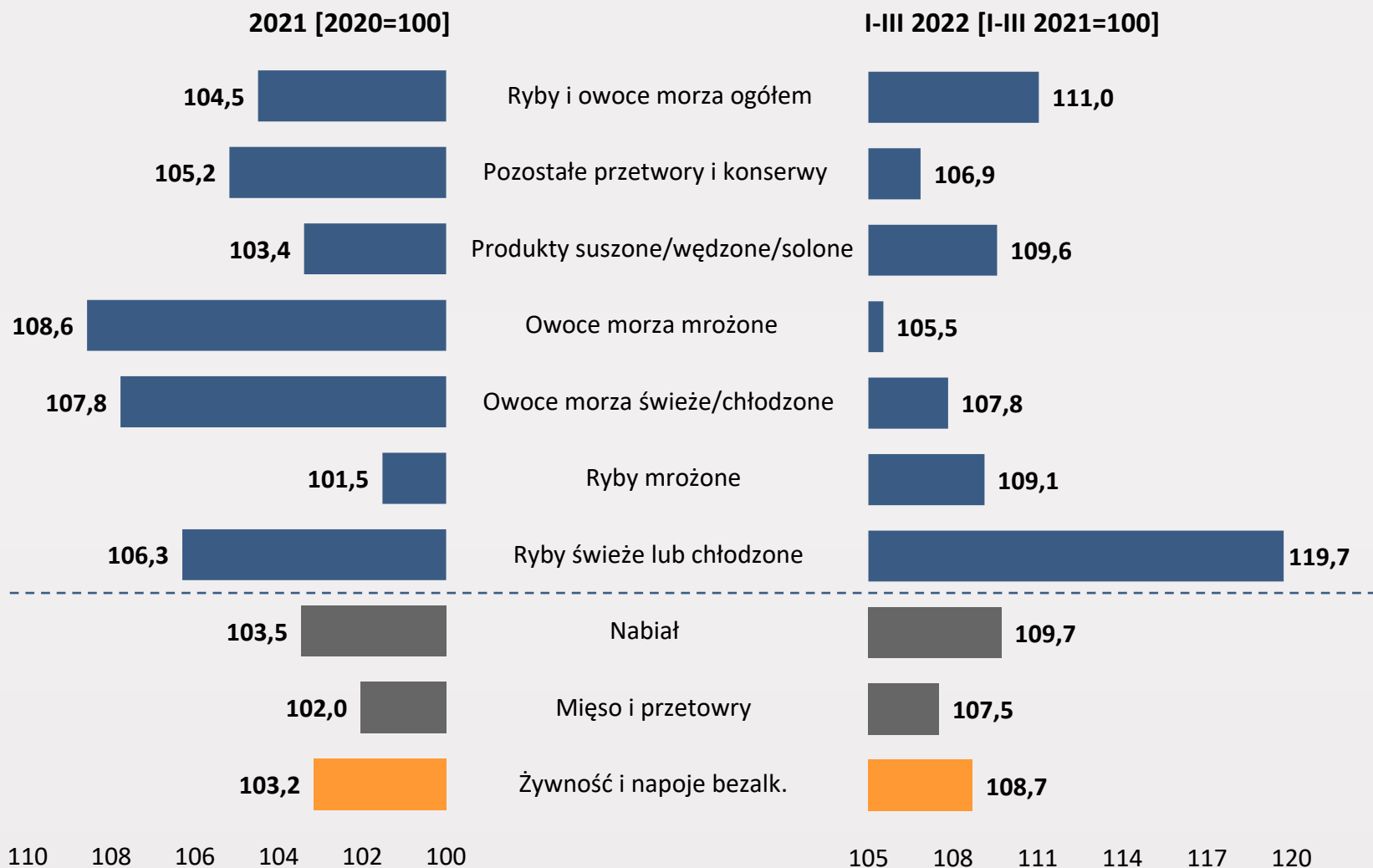
Łączna konsumpcja hodowlanych ryb słodkowodnych wyniosła wg szacunków w 2021 r. 2,02 kg/mieszkańca i była o 2% większa niż rok wcześniej, ale długookresowo poziom ten należy uznać za bardzo stabilny.

Stanowi to ok 85% spożycia ryb słodkowodnych ogółem.

W strukturze konsumpcji przeważają ryby produkowane w krajowych akwakulturach, tj. karpie i pstrągi, które oferowane są głównie w postaci świeżej, natomiast w imporcie ryb hodowlanych z krajów azjatyckich oraz Kazachstanu i Rosji dominują mrożone filety.

* szacunek

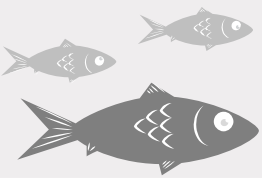
CENY DETALICZNE RYB I OWOCÓW MORZA

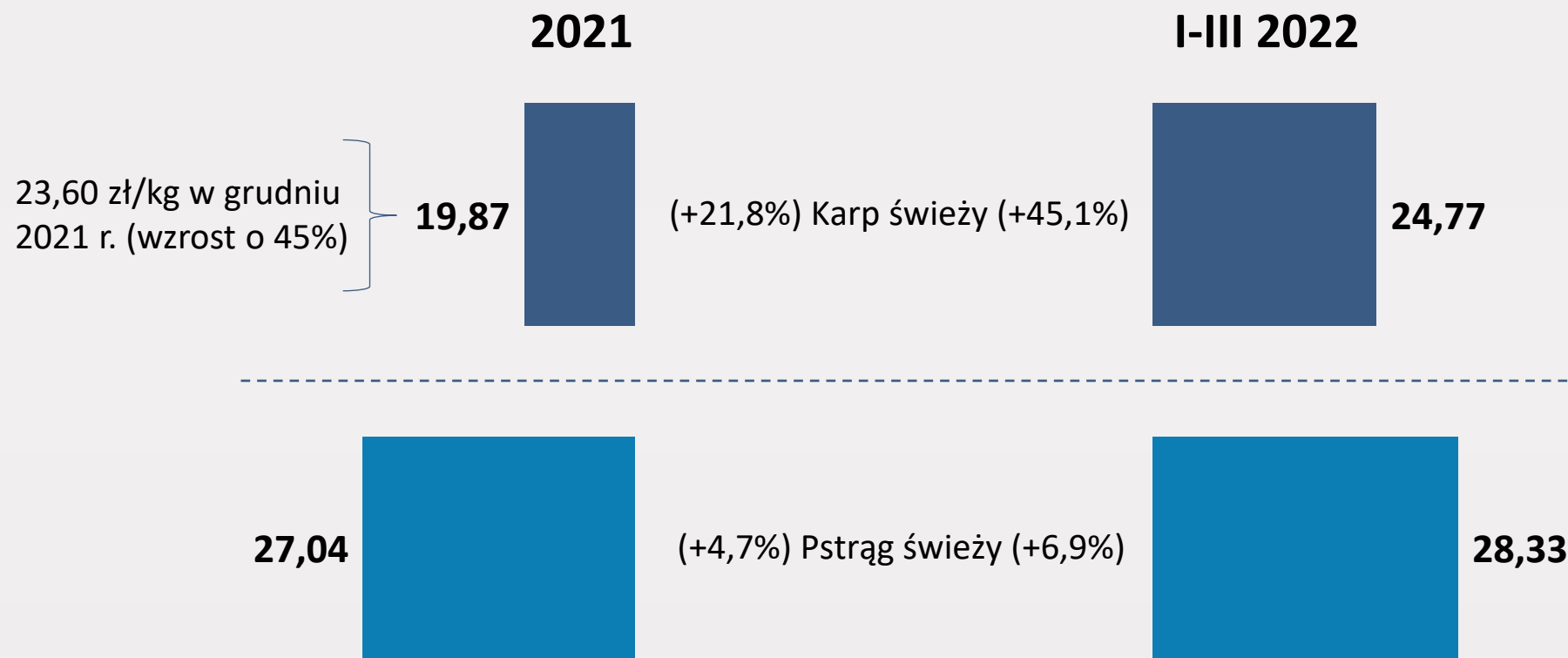
Silny wzrost cen detalicznych na rynku produktów rybołówstwa został zapoczątkowany w listopadzie 2021 r. i był kontynuowany w I kwartale br. Średniorocznie produkty z ryb podrożały w 2021 r. o 4,5%, ale w relacji grudzień do grudnia roku poprzedniego dynamika ta była zdecydowanie wyższa i wyniosła już 9,7%.

2022 r. rozpoczął się od jeszcze mocniejszych wzrostów, z przerwą w lutym, spowodowaną obniżeniem podatku VAT na podstawowe produkty żywnościowe, które w przypadku „naszej grup” nie objęły tylko owoców morza i kawioru. W I kwartale br. ceny były wyższe niż przed rokiem o 11,0%, w tym najszybciej rosły ceny ryb świeżych i chłodzonych (o prawie 20%).

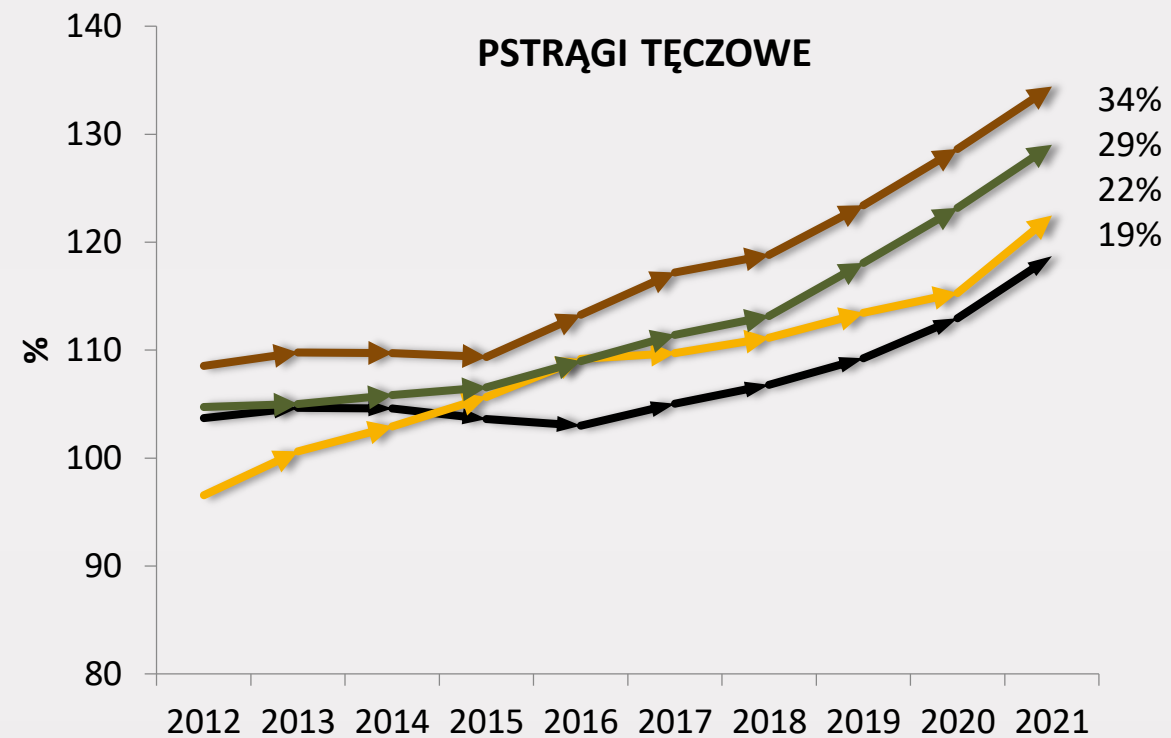
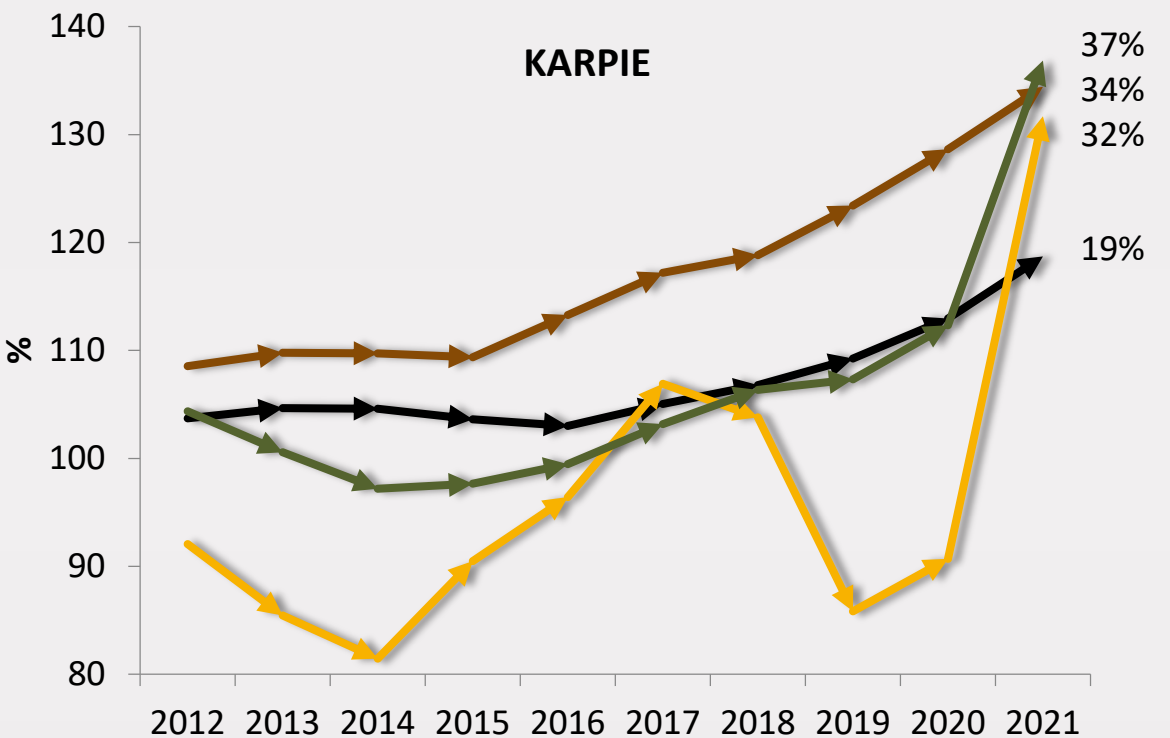
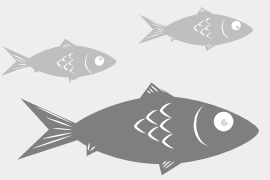
- ceny światowe
- kurs walutowy
- wzrost innych kosztów produkcji

CENY DETALICZNE RYB SŁODKOWODNYCH – zł/kg

ZMIANY CEN NA PRZESTRZENI LAT – SKUMULOWANE WSKAŹNIKI CEN 2011=100

— ryby i przetwory rybne — inflacja — karp zbyt* — karp detal

— ryby i przetwory rybne — inflacja — pstrąg zbyt* — pstrąg detal

* w 2021 r. szacunek

Dziękuję za uwagę

hryszko@ierigz.waw.pl

Źródła danych:

- Izba Administracji Skarbowej (Ministerstwo Finansów)
- Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Główny Urząd Statystyczny
- EUROSTAT/EUMOFA
- Instytut Rybactwa Śródlądowego
- FAO

